І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 36. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1961 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 36 VOL. LXVIII.

КЕННЕДІ ПРЕДЛОЖИВ КОНҐРЕСОВІ ПЛЯН ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ЗДА

ПРЕЗИДЕНТ РЕКОМЕНДУЄ НЕГАЙНУ ПРАЦЮ НАД ПРОЄКТОМ КОНТРОЛІ ПОВЕНЕЙ

Вашинґтон. — 23-го лютого президент Кеннеді переслав Конґресові звернення про розбудову природних ресурсів країни. Найбільше місце в цьому зверненні займає проблема реґуляцій рік, побудова гідро-електрівень та справа збереження водних ресурсів, щоб населення цієї країни, яке за 40 років виноситиме коло 300 мільйонів, мало доволі солодкої води. Президент заявив, що природа дала ЗДА багаті природні ресурси, які в давніших роках вистачали для населення, але тепер, коли населення зросло до понад 180 мільйонів, і коли воно і далі зростатиме, то тих ресурсів готово забракнути, тому уряд повинен подумати про їх розбудову. Кеннеді заявив, що дотеперішні уряди занедбували проблему зберігання і розбудови природних ресурсів, але воно в майбутньому не сміє продовжуватися, бо і інвестиції в цій ділянці дадуть в майбутніх роках великі дивіденди, які виплатять теперішні кошти, витрачені на цю справу. Конче треба контролювати ріки, щоб повені не спричиняли шкід матеріяльних, і щоб не вимагали також і жертв в людях, як це було в останніх роках. „Наш уряд, казав Кеннеді, зобов'язався збільшити і приспішити працю в цій ділянці, щоб можна було контролювати повені в такому швидкому темпі, в якому дозволять наші фінансові засоби і як дозволить це робити наша технічна спроможність". У зверненні президент заявив, що його уряд плянує співпрацювати з промислом, щоб якнайшвидше можна було випродукувати нуклеарну електр. енерґію, яка могла б, щодо коштів, конкурувати з електричною енерґією, що її продукується дотеперішніми засобами. Це повинно статися в тій декаді, що є перед нами, — заявив в цій справі.

Президент. Департамент внутрішніх справ дістав інструкції поробити відповідні заходи в цій ділянці. В цьому пункті звернення Президент дещо відбігає від рекомендацій, які поробила окрема комісія, що досліджувала проблему природних ресурсів. Комісія рекомендувала, щоб нуклеарна електрична енерґія, яку продукується за гроші народу з податків, повинна бути під контролею уряду. Кеннеді заявив, що в цій ділянці уряд співпрацюватиме з приватними промисловими фірмами. В інших пунктах звернення Президент погоджується з рекомендаціями цієї комісії. Досі не є докладно відомо, що мало б коштувати здійснення цієї широкої програми розбудови природних ресурсів, яка є розложена на довгі роки. Президент закликає видати впродовж найближчих десятьох років $1,250,000,000 на контролю чистоти рік. Він проєктує видавати по $10,000,000 річно на осолоджування морської води. Президент рекомендує співпрацю зі стейтами, щоб до 1970-року розбудувати реґуляцію рік. В цій ділянці взором повинна служити та праця, яку виконано вже давніше в долині Теннессі, де сконтрольовано ріки, і де побудовано великі гідноелектрівні, що обслуговують цілий район. Представник уряду сказав, що стейт Делавар дав добрий приклад, що може зробити один стейт в цій ділянці. Кеннеді пропонує зорганізувати окремі комісії, які мали б здійснювати довгот ермінове плянування в цій ділянці розбудови природних ресурсів ЗДА. Окрему увагу звернув Кеннеді на осолоджування морської води, бо це є, на його думку, „дуже важлива проблема, коли дивитися на неї з дальшої перспективи". Кеннеді заявив, що перешле Конґресові окрему програму

АФП-КІО уважають протирецесійні заходи Кеннеді за невистачальні

Бел Гарбор, Флорида. — Виконна Рада Американської Федерації Праці - Конґресу Індустрійних Організацій у своєму економічному звіті уважає, що заходи уряду президента Кеннеді проти економічної рецесії є невистачальні, і число безробітних зросте до 8-ох мільйонів в найближчому році, якщо уряд не зменшить прибуткових податків на $5 більйонів. На думку Виконної Ради АФП-КІО число безробітних, яке в січні виносило 5,400,000, в лютому зросте до 5,750,000. Представники зорганізованого робітництва гадають, що темп продукції повинен значно збільшитися, якщо уряд дійсно хоче до кінця цього року мати повне затруднення. Цей звіт приготовила окрема економічна комісія, яку очолює голова спілки Об'єднані Автомобільні Робітники Волтер П. Рутер. Рутер пропонує, щоб уряд зменшив прибуткові податки, коли число безробітних зросте до 7 відсотків всіх затруднених, і це має статися вже в цьому місяці. Уряд повинен вести таку економічну політику, щоб в 1961 і 1962 роках крайова продукція збільшилася на 15 відсотків. Коли цього не буде то число безробітних буде зростати, — твердять економісти з АФП-КІО.

В АМЕРИЦІ

● **1-го лютого президент Кеннеді** наказав Ветеранській Адміністрації приспішити виплату дивіденд від забезпеченевих поліс, які мають бувші військовики в Нешенел Сервіс Лайф Іншуренс. 21-го лютого прибув до Білого Дому голова Ветеранської Адміністрації Джан С. Глісен, який приніс Президентові його дивіденду в сумі $78. Виплату цих дивіденд приспішують на те, щоб скріпити ріст економіки.

● **21-го лютого** в Трентоні, Н. Дж., актор Антоні Квінн грав ролю колишнього президента Абрагама Лінкольна, який 100 років тому виголосив був промову перед стейтовою леґіслятурою, коли їхав на інавґурацію до Вашинґтону. Актор Квінн був одітий так, як одягався 100 років тому Лінкольн, і відчитав Лінкольнову промову з-перед 100 років. Ця врочистість відбулася в рямках відзначування 100-річчя Громадянської війни. Під час цієї врочистости представлено присутнім 103-річного Джана Гарріса з Трентону, який 1861 р. був ще невільником.

● **В південних стейтах** вже кілька днів падає дощ, і деяким околицям загрожують повені, бо ріки вже повні води. В деяких районах нападало дощу кільканадцять цалів. Крім того в Алабамі і Джорджії були торнадо, які спричинили матеріяльні втрати, але не було більших поранень людей. В деяких місцевостях закрито школи і фабрики.

● **Конґресмен-демократ** із Ню Йорку Адам Клейтон Павелл, негритянського походження, в своєму бюрі у Вашинґтоні мав секретарку І. Марджорі Флорс, яка дістала річну платня в сумі $3,074. 15-го грудня конґресмен Павелл одружився з цією секретаркою і збільшив її платню на $9,900, і тепер вона є найвище оплачувана робітниця в бюрі цього конґресмена, яке затруднює 6 сил, бо дістає річно $12,974 доляри.

● **Пані Кеннеді** на свій спосіб декорує мешканеві кімнати в Білому Домі, як про це повідомила журналістів її секретарка П. Тирнер. Коли буде закінчена ця передекорація, то першими гістьми в Білому Домі буде сестра пані Кеннеді, яка є одружена з князем Станіславом Радзівіллом із Лондону, яка тепер із чоловіком є на вакаціях на Джамейці.

ЕДҐАР ГУВЕР У ПРЕЗИДЕНТА

Президент Джан Ф. Кеннеді прийняв минулого четверга 23-го лютого, на окремій авдієнції організатора і впродовж 30 останніх років директора Федерального Бюра Інвестиґації (еФ-Бі-Ай) Джей. Едґара Гувера (зправа). У зв'язку з цим поширилась поголоска, що Гувер бажав би вже відійти в тан спочинку. На фото посередині стоїть генеральний прокуратор Роберт Кеннеді, брат Президента.

Палатна комісія ухвалила проєкт допомоги безробітним

Вашинґтон. — Комісія Способів і Засобів в Палаті Репрезентантів більшістю 22-2 23-го лютого прийняла законопроєкт про продовження допомоги тим безробітним, які вже вичерпали допомогу тому, що були безробітні довше як 26 тижнів. Ці безробітні зможуть від 1-го квітня дістати допомогу впродовж дальших 13 тижнів, бо комісія продовжила речинець допомоги на 50 відсотків того часу, *який пересічно обов'язує* в більшості стейтів. Здійснення цього закону коштуватиме коло одного більйона долярів, які будуть покриті впродовж 1962 і 1963 років із збільшення податків на безробіття. Виплачування допомоги безробітним буде відбуватися тижнево. Ті стейти, які вже виплачували допомогу безробітним, дістануть зворот виплачених сум. Різна є величина допомоги безробітним; в деяких стейтах вона виносила від $26 до $70 долярів тижнево.

Сенатори за організацію аґенції, яка контролювала б летунський рух

Вашинґтон. — Два сенатори — члени Сенатської Авіяційної Підкомісії заявили, що треба б зорганізувати окрему урядову аґенцію, яка контролювала б летунський рух у тих повітряних районах, де курсує велике число літаків. Ці сенатори, — це голови цієї підкомісії сенатор-демократ Майк Монроні з Оклагоми та член її — сенатор-республіканець Норріс Саттон із Ню Гемпширу. Сен. Монроні сказав, що „для безпеки людей треба конче зорганізувати аґенцію, яка контролювала б занадто великий летунський рух в деяких районах". Сенатор Каттин твердив, що „Конґрес повинен щось зробити в цій справі, бо щораз то більше людей гине в летунських катастрофах". Сенатори склали ці заяви під час обговорювання справи летунської катастрофи в дні 16-го грудня в Ню Йорку, коли в повітрі зударилися були два літаки і внаслідок цього згинули 134 особи, 128 на літаках і 6 на землі, куди впали ці літаки

В Болівії оголосили виїмковий стан

Ля Паз, Болівія. — 21-го лютого болівійський президент Віктор Паз Естенссоро оголосив виїмковий стан в цілій країні тому, що комуністи голова Революційного Руху 53-річний д-р Вальтер Гевара плянують змову в цілі революції. Учителі заповіли страйк, що ще більше викликає небезпечну ситуацію в країні, де є також і інші страйки. Поліція мала заарештувати д-ра Гевару, але він втік. Але з інших джерел повідомляють, що д-р Гевара таки заарештований і сидить в тюрмі. Міністер внутрішніх справ Едвардо Рівас Угальде повідомив, що заарештовано 85 осіб, але з інших джерел твердять, що число заарештованих є більше як 100. Пересічна платня вчителів виносить $27 місячно. Учителі домагаються збільшення платні до $55. Уряд заявив, що якби вдоволити учителів, та за один доляр треба б платити не 23.000 болівіянів замість теперішніх 12,000. Президента Паза підтримують комуністи, хоч він сам не є комуністом.

Домашні працівники Білого Дому зобов'язані дотримуватися таємниці

Вашинґтон. — Пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер виявив журналістам 23-го лютого, що вся домашня прислуга в Білому Домі в дні 20-го січня склала на письмі присягу, що не буде виявляти в публікаціях і публічних заявах того всього, що діється в родині Президента. Таку присягу підписали і три особисті секретарки пані Кеннеді, але Салінґер заявив, що від нього не вимагали такої присяги. Не складали жадної заяви в цій справі і всі політичні працівники Президента. Цю присягу склали кухарі, покоївки, адміністратори, працівники в городах коло Білого Дому і т. п., бо Президент не бажає собі, щоб колись ті працівники виявляли публічно свої завваги про те, що вони бачили в родині Президента. Подібну присягу складають домашні працівники на дворі королеви Єлисавети II. Вже не раз бувало, що члени домашньої обслуги очорнювали членів Президентської родини, коли залишали працю в Білому Домі, або коли Президент залишив Білий Дім.

● **Корпорація Джeнерал Моторс** повідомляє, що в минулому 1960-му році вона виплатила своїм працівникам по всьому світі — $3,487,000,000. Цих працівників є 595,151, і їх пересічна заробітна платня за годину праці виносить по $3.06. Тижневий заробіток працівників цієї великої фірми виносив тижнево по $122.74, на $6.70 більше, як в 1959 році.

ЗДА ЗБІЛЬШУЮТЬ СВОЇ ЗБРОЙНІ СИЛИ З УВАГИ НА „ВЕЛИКУ НЕПЕВНІСТЬ"

Вашинґтон. — З'єдинені Держави примушені плянувати розвиток своїх збройних сил під кутом існуючої „великої непевности", однаково щодо міжнародної ситуації, як і дійсного стану збройних сил і замірів СССР — заявив секретар оборони Роберт С. МекНамара на засіданні Конґресової Комісії для збройних сил. Те засідання було тайне і тому докладного звідомлення не подано, й не проголошено теж повного тексту заяви секретаря оборони. З оприлюдненої вістки та негайних коментарів до неї в американській пресі виходить, що теперішня адміністрація Дж. Ф. Кеннеді продовжує основне плянування військової стратеґії з часів Д. Д. Айзенгавера, а саме, старається зберегти таку велику збройну силу Америки, здатну до негайного атомового протиудару, щоб відстрашити московських диктаторів від усякої думки про несподівану атаку проти ЗДА. МекНамара признав, що Америка мусить мати достаточну велику силу, щоб вона перетривала наслідки першого совєтського несподіваного удару і була здатна у негайному протиударі знищити ворога. У розмові з журналістами МекНамара відмовився від повісти на питання щодо здогадного відставання Америки в ракетній зброї в порівнянні з Совєтами. Разом із секретарем оборони Робертом МекНамарою зізнавав на військовій Комісії Палати репрезентантів також голова об'єднаних шефів штабу, ген. Лаймен Лемніцер. Про його зізнання нічого не подано до публічного відома.

Канцлер Аденауер відвідав Лондон

Лондон. — Західньо-німецький канцлер Конрад Аденауер прибув в минулу середу 22 ц. м. до Лондону й зараз потім відбув першу двогодинну нараду з англійським прем'єром Геролдом Мекміллем. Друга нарада відбулася в мин. четвер 23 цм. була призначена на четвер. Темою цих нарад були одинаково внутрішні західньо-европейські відносини, як міжнародні справи ширшої натури. Найбільш безпосередньо заінтересовані Західня Німеччина й Англія у полагодженні конфлікту інтересів між двома західньо-европейськими економічними бльоками, а саме Спільним Господарським Ринком, до якого належить шість континентальних західньо-европейських держав, та 7-членною Европейською асоціяцією вільної торгівлі під проводом Англії. Західня Німеччина та Голляндія заступають погляд, що Англія повинна стати членом Спільного Господарського Ринку та притягнена до політичних нарад його шістьох членів, — зате інші країни під проводом Франції ставляться до цієї ідеї холодно.

Елисавета II відвідає Папу Івана XXIII

Лондон. — У четвер дня 23 лютого ц. р. з Бюкінґгемського Палацу, що є резиденцією британських королів, проголошено офіційно *повідомлення*, що королева Великої Британії Єлисавета II і її чоловік князь Единбурґу відвідають під час своєї державної візити в Італії дня 5 травня ц. р. володаря Ватиканської Держави і голову Католицької Церкви в усьому світі Папу Івана XXIII. Королева Єлисавета є головою Англіканської Церкви і має титул „Оборонця віри" і тому теж заплянованi нею відвідини в Папи вважають продовженням започаткованої 5 місяців тому нової ери у взаєминах між обидвома Церквами. Королева відвідала Папу Пія XII ще, як вона була принцесою, в 1951 році. З її попередників відвідали Ватикан — король Юрій V в 1823 році, коли Папою був Пій XI і перед тим ще *король Едвард VII в 1903 р.* коли на Папу був обираний Пій X, що був проклямований святим у 1954 році. Єлисавета II і князь Філіпп виїдуть до Італії 29-го квітня і прибудуть до Неаполю 2-го травня. Їх відвідини в Італії триватимуть до 9-го травня. Водночас з цим Інформаційне Бюро Англіканської Церкви повідомило, що Кентерберійський Архиєпископ призначив своїм зв'язковим о Ватикану каноніка Бернарда С. Павлі, який репрезентував Англіканську Церкву в періоді підготови до Ватиканського Собору.

Морфі найменований на комісара поліції в Ню Йорку

Горнятко кави, приготованої і поданої рідною жінкою, мабуть ще більше збільшило вдоволення дотеперішнього головного поліційного інспектора Майкела Морфі, після найменування його посадником міста Робертом Ваґнером на шефа поліції.

Ню Йорк. — Посадник Ню Йорку Роберт Ваґнер наіменував на комісара поліції 47-річного головного інспектора поліції Майкела Дж. Морфі який обняв це становище по довголітньому комісарі Стіфені П. Кеннеді. Кеннеді не погодився прийняти поновну номінацію на 5-річну каденцію, бо вимагав, щоб посадник прирік перед тим, що збільшить річну платню 24,000 поліцистів на $600. Посадник Ваґнер відкинув цю вимогу, заявляючи, що комісар не може ставити ультиматуму міській управі, і тоді Кеннеді не прийняв поновної номінації. В політичних колах гадають, що Кеннеді має політичні пляни, і що його можуть ставити на кандидата на посадника при найближчих виборах, бо демократичний нюйоркський провідник повітової організації Кармайн Де Сапіо розійшовся з Ваґнером, і тому ця організація не буде підтримувати його кандидатури.

СССР ПРОДОВЖУЄ ХОЛОДНУ ВІЙНУ ЗА БЕРЛІН, КОНГО І ЛЯОС

Бонн. — У доповненні загальних відомостей про листа, що його в минулому тижні привіз канцлерові Аденауерові від Хрущова совєтський амбасадор Смірнов, газети повідомляють, що Хрущов в тому листі знову настоював на перетворення західнього Берліну у „вільне місто" та на договірне затвердження поділу Німеччини на дві окремі держави. Хрущов заявив, що кожна „тимчасова розв'язка" проблеми Берліну мусить спиратися на принципі перетворення західнього Берліну в здемілітаризоване „вільне місто" з виведенням західніх військових гарнізонів. Це знову змінює позицію Совєтів на гірше у порівнянні з їх становищем в справі Берліну і Німеччини з Женевської конференції міністрів закордонних справ літом 1959 року. Тоді та конференція розбилась внаслідку спротиву Совєтів погодитись на довший термін тимчасової розв'язки, як лише 18 місяців та внаслідку їх відмови виректися односторонньої розв'язки — себто сепаратного миру з Східньою Німеччиною — у випадку, коли після 18-місячного терміну не прийде до згоди між Сходом і Заходом. Тепер Хрущов наполягає, щоб згори брати під увагу перетворення західнього Берліну у „вільне місто" та щоб поділ Німеччини включити у мировий договір. Водночас Хрущов відмовився в'язати справу Німеччини із справою міжнародного роззброєння, як це хотів Аденауер, і з свого боку гостро *критикував відбудову* західньо - німецької збройної сили, як ніби загрозливої для безпосередніх сусідів Німеччини, Польщі й Чехословаччини. Таким чином той останній лист Хрущова розвіяв надії на можливість злагіднення становища Москви в справі поділу Німеччини і на можливість закінчення холодної війни довкола справи Берліну.

Також у двох інших актуальних міжнародних конфліктах — справа Конґа і Ляосу — Москва займає непримирливе становище. Представник СССР в Об'єднаних Націях Валеріян Зорін звернувся листом до голови Ради Безпеки англійця Патріка Діна із скаргою проти Секретаріяту ОН, що той нічого не каже про способи здійснення останньої резолюції Ради Безпеки ОН в справі Конґа. Зокрема Зорін при цій нагоді знову заатакував Бельгію, що — мовляв — нічого не чути про від'їзд бельгійців з Конґа, як це поручала остання резолюція Ради Безпеки. Щож стосується Ляосу, то московська „Правда" відкинула останню пропозицію ляоського короля Саванґа Ваттани, щоб Ляос став дійсно невтральною країною і щоб до Ляосу прибула тричленна контрольна комісія, зложена з представників Камбоджі, Малайської Федерації і Бірми. „Правда", яка висловлює думку совєтського уряду, відмовляє ляоському королеві взагалі право активно встрявати в біжучу закордонну політику тієї країни та підтримує давнішу пропозицію большевиків, щоб скликати нову велику міжнародну конференцію для справи Ляосу. Захід відкинув ту пропозицію, вважаючи, що на такій конференції буде лише багато *пропаґандивного комуністичного галасу і що замирення* в Ляосі на такій конференції нічого не зискає.

Таким чином Совєти продовжують холодну війну, не хотячи поступитись ні в одній справі, що становить предмет міжнародного спору.

Західня Німеччина і Польща не погоджуються щодо поправи взаємин

Бонн. — Між представниками Західньої Німеччини та Польщі відбулись в ближче неозначеному місці — мабуть в Парижі — перші безпосередні розмови на тему покращання взаємних відносин, але вони покищо скінчились невдачно. За твердженням преси, Польща настоює, щоб вона й Західня Німеччина відразу обмінялись дипломатичними амбасадорами та щоб водночас проголосити визнання „де факто" сучасних західніх польських кордонів на лінії Одри-Нісси. Зате Західня Німеччина є за обмін торговельними місіями з консулярними функціями та за залишення проблеми кордонів на майбутнє, з принциповим становищем, що вони можуть бути остаточно вирішені тільки на мировій конференції. Західня преса твердить, що за вийнятком правих груп з-посеред німецьких виселенців із Сходу всі керівні німецькі чинники є за направленням польсько - німецьких взаємин, але різниці існують саме щодо способів, як це зробити і як ставитись далі до кордону Одри-Нісси. Сам канцлер Аденауер буцім-то рішуче є проти визнання того кордону вже тепер. Він уважає, що воно скріпило б не так комуно-польський режим Гомулки, як і комуністичний режим Східньої Німеччини, який на приказ з Москви давно „визнав" цей німецько-польський кордон. Західня дипломатія пильно стежить за розвитком німецько-польських справ.

У СВІТІ

● **До СССР прибула з ЗДА** на двомісячне турне симфонічна оркестра з університету Мішиґену. Диріґентом є д-р Вільям Ревеллі. Оркестра гратиме в Москві, Ленінграді, Мінську, Харкові, Одесі, Ростові, Тифлісі і в Баку. Вісім скринь з інвентськими інструментами, Лондоні. Якщо вони не наспіють на час, оркестра гратиме тимчасово з випозиченими совєтськими інструментами.

● **Бельгійський уряд** офіційно натаврував всі останні політичні вбивства в Конґо, ще раз рішуче опрокинувши совєтські закиди щодо здогадної співвини Бельгії в убивстві Люмумби. Бельгійський комунікат підкреслює, що поки Конґо було бельгійською колонією — ніколи не було там політичних вбивств, а бельгійська влада успішно поборювала міжплемінні порахунки конґолівських мурин.

● **Уряд Вільного Китаю** з осідком на Формозі рішуче заперечує закид бірменського уряду, наче б з Формози висилано на Бірму літаки, що з парашутами скидають американську зброю для націоналістично - китайських партизанів, скритих у бірменській джунґлії. Уряд Чіянґ Кай-шека запевняє, що американська зброя служить виключно для оборони Формози і прибережних островів проти китайських комуністів. Зате він не заперечує, що втікачі з континентального Китаю ще з часів тамошньої громадянської війни могли принести з собою американську зброю з часів останньої світової війни.

● **Маршал Василій Соколовський**, колишній совєтський шеф штабу, тепер на емеритурі, заявив, що в совєтських збройних силах переведено реорганізацію, пов'язану помешенням їх чисельного стану. Совєтські війська вивінувано новітньою зброєю, а стратеґічні ракетні з'єднання визнано за стрижень збройних сил СССР.

● **Ніколай Ладнов** дістав у Москві 10 років в'язниці внаслідку своїх любовних пригод із 521 дівчатами, були між ними робітниці, службовички, різного віку і всіх можливих типів. Знайомився з ними здебільша у трамваях і автобусах та обіцяв женитися. Його нещастям стала книжечка, в якій записував докладно ім'я, прізвище й адреси жертв свого темпераменту. Совєтський суддя не повірив йому, що він з усіма ними зберігав надалі приязні взаємини і тому мав їх адресар, щоб посилати їм на іменини бажання й дарунки. Широко розписується про цей скандал „Литературная Газета".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сити і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Поворот Томпсона до Москви

Американський амбасадор Левелин Томпсон відлетів минулої середи до Москви після двотижневих нарад у Вашингтоні над дальшим підходом до Совєтського Союзу в усіх тих справах, що становлять предмет затяжних чи актуальних взаємних спорів. Амбасадор Томпсон повіз Хрущову листа від президента Кеннеді, але газети твердять, що у тому листі нема ніяких конкретних пропозицій ні в якій справі, а є тільки загальне запевнення про бажання З'єдинених Держав осягнути з Совєтським Союзом відпруження відносин, зокрема, підкреслено повне довір'я Президента і державного секретаря до Л. Томпсона, щоб надати йому більшого авторитету в розмовах з совєтськими верховодами. За коментарями американської преси, керівні чинники у Вашингтоні буцімто не виключають, що Хрущову дійсно залежить на „відлизі" в міжнародних відносинах з уваги на натиск підсовєтських невільників, втомлених нужденним життям і браком найконечніших товарів щоденного вжитку. ЗДА — читаємо — пішли б назустріч примирливим совєтським тенденціям також з уваги на теперішні внутрішньоамериканські відносини, що вимагають економічних реформ.

Ключ до американсько - совєтських і взагалі міжнародних відносин знаходиться, на жаль, все ще в руках Кремлю, а не Білого Дому. Амбасадор Томпсон нібито дістав директиву переконати Хрущова, що дальше ставлення Москви до справ Ляосу і Конґа буде для Америки мірилом щирости і практичної вартости совєтських словесних деклярацій про мир і співіснування. Покищо не видно найменшої познаки, щоб становище большевиків у тих двох справах змінилось. Остання поновлена напасть на генерального секретаря Даґа Гаммершилда з зголошенням на Раді Безпеки резолюції, яка виразно вказує на бажання здискредитувати Об'єднані Нації в очах Африки і цілого світу, не свідчили про примирливість Совєтів. Нема ніяких даних вірити, що большевики відмовляться активно підтримувати в Конґо прокомуністичних вожаків, а стягнення, завдяки метушливій акції совєтського амбасадора в Ляосі, колишнього прокомуністичного прем'єра Суванни Фоуми з еміграції в Камбоджі до прокомуністичних військ в Ляосі вказує на тенденцію дальшого плянового розпалювання громадянської війни з ціллю розколоти й Ляос за прикладом Кореї і В'єтнаму на дві частини.

У своєму останньому наступі на терені Об'єднаних Націй большевики програли, бо перетягли струну. Цим облегшено завдання західньої, в першу чергу американської дипломатії у поєднанні невтральних, зокрема африканських країн для оборони Гаммершилда. Але ця західня перемога була успіхом в обороні, а не в наступі, і ініціятива все ще знаходиться в руках Совєтів. В коментарях американської преси з нагоди виїзду Томпсона до Москви читаємо, що президент Кеннеді і державний секретар Раск покладають чималу надію на терпеливість, видержливість і переконливу силу спокійних арґументів цього американського дипломата. За найбільший шанс для „зговорення" з Москвою вважається справу припинення атомових дослідів. 21-го березня н. р. відновиться в цій справі конференція в Женеві, яка триває „лише" від 30-го жовтня 1958 року. Головою американської делеґації буде тепер Артур Г. Дін, який дав доказ своєї янгольської терпеливости під час переговорів у Панмунджомі в Кореї.

Однак, самої терпеливости й уміння паралізувати совєтські атаки замало у взаєминах з большевиками. Якщо взагалі можливе будь-яке „зговорення", „відпруження" чи злагіднення у відносинах з Москвою, то все це може прийти тільки внаслідок офензивної, дійсно динамічної і безпардонної власної акції, з використанням найболючіших і найслабших пунктів Совєтського Союзу. Хотілося б вірити, що амбасадор Л. Томпсон від'їхав до Москви з арсеналом також офензивної дипломатичної зброї, переконливішої для большевиків за зброю терпцю й примирливих арґументів. Совєти загарбують території, схоплюють і в'язнять чужих громадян, штучно створюють конфлікти, а потім використовують всі ці здобичі, як атути в грі і маленькими поступками з отих здобичей, нібн роблячи Заходові „концесії". Пора й Заходові, зокрема Америці, переставитись на інші рейки політичних метод у поведенні з Москвою і Пейпінґом. Тільки тоді вони навчаться шанувати Америку і поскромнішають.

Совєтські палаци вінчання

Після встановлення совєтської влади в країнах царської Росії урочистості, зв'язані з такими подіями, як народини й вінчання, визнано „буржуазними забобонами" і обмежено формальною реєстрацією в ЗАГС'і — установі, призначеній для „запису актів громадянського стану". Всі ці урочистості з-правила відбувалися в сірих, брудноватих приміщеннях цих установ, що додавало ще більшої сірости й безнадійности життю підсовєтських людей. Вінчання по церквах, хоч і відбувалися, але потайки, і вінчалися здебільша люди, які не належали до партії і не працювали по державних чи громадських установах. Так же само й селяни, дотримуючися традицій, відбували весілля за давніми звичаями, з благословенням хрестом і хлібом і з усією урочистістю.

По другій світовій війні, з деякою нормалізацією життя в СССР, почався масовий зворот до народної і церковної обрядовости. По селах, а то й по містах люди почали справляти все пишніші хрестини й вінчання, реєстровані ще задля формальности в ЗАГС-ах. Приваблювана урочистістю і деякою, як на совєтські обставини, пишнотою церковних церемоній, почала робити це масово підсовєтська, навіть комсомольська молодь.

Затривожена таким процесом, совєтська влада була примушена піти на деякі поступки. З одного боку, почалося творення совєтської обрядовости з широким використанням правдивих народних обрядів, а з другого, почали надавати більшої урочистости і пишноти цивільним актам вінчання. Минулого року для урочистого вінчання молоді відкрито в Ленінграді спеціяльний „палац вінчань" і такий же „палац" відкрито останніми днями в Москві, в оздобленій золотом і кришталевими свічниками прийомальній залі будинку якогось зліквідованого революцією московського багатія. Перше вінчання в цьому „палаці" відбулося в пишній обстанові під звуки симфонічної оркестри, при чому молода мала справжню вінчальну сукню, серпанок і китицю квітів, а молодий був у вечірньому убранні з чорним метеликом. Церемонію відкрила директорка „палацу вінчання" Євдокія Ворошилова, прославляючи „досягнення" совєтської держави і комуністичної партії. Після цього вона запитала молодого і молоду, чи вони думали про важливість свого кроку, на що молодята відповіли коротким „так". Закінчилася церемонія вінчання урочистою заявою директорки палацу, яка в імені уряду проголосила завершеним акт вінчання комсомольців Владиміра Морозова і Свєтлани Шатальної.

Ленінградський і московський „палаци вінчання" в совєтському побуті не багато що змінять, навіть і тоді, коли подібні „палаци" відкриють в Києві, Мінську й інших столицях „союзних республік". Широкі маси підсовєтських людей будуть і далі реєструватися по своїх місцевих ЗАГС-ах, а після того вінчатися в церквах, щоб потвердити там дійсність вінчального акту і завершити його радісним і по змозі пишним весіллям, як це робили їхні батьки й діди. Знівечити цієї традиції не зможуть навіть і „палаци вінчання".

ОГЛЯД ЕКОНОМІЧНИХ ПОДІЙ

По своїй суті економічне положення в ЗДА за останні два тижні не змінилося, але в цьому ж часі зайшли деякі важливі моменти, що причинилися до його вияснення. Передусім — президент Кеннеді у своєму зверненні Про Стан Унії і на своїх пресових конференціях, накресливши в уже яскравих і може надто песимістичних барвах господарський образ країни, обіцяв негайно розпочати урядову акцію, щоб припинити рецесію і привернути економічну рівновагу. Всю увагу Президент зосередив на безробітті (5 500 000) і на факті, що понад 600,000 безробітних уже вичерпали свою законну допомогу на безробіття. Він запроєктував продовження такої допомоги засобами федеральних фондів. Таке продовження матеріяльної підтримки для безробітних понад передбачений час практикувала вже республіканська адміністрація в 1957/58 роках.

Далі, президент Кеннеді запроєктував підмогу дітям безробітних, збільшену федеральну фінансову підтримку індустріяльним районам, що особливо гостро відчувають рецесію, підвищення мінімальної платні за годину праці до $1.25, приспішення конструкції ракет на суму $700,000,000, прискорення будови автострад на суму $734,000,000, підмогу для малих підприємств і т. ін.

Надто чорні барви, що їх ужив Президент для змалювання економічної ситуації викликали заперечення збоку деяких республіканських кол. В цих колах заявляють, що яскравість слів Президента може підсилити песимістичні настрої, а такі настрої в свою чергу можуть поглибити ринкові трудноші. При цьому наголошується факт сприятливої коньюнктури на біржах цінних паперів, високих цін на акції і відносно низьких цін на облігації, що звичайно є вістуном поліпшення ринкового стану. Підкреслюється, що в дуже багатьох випадках зиски підприємств не тільки не впали до сподіваного рівня, але, навпаки, піднеслися понад рівень попереднього року. Дослідження рівня зисковности базовано на чотирьох сотках великих компаній, що з них половина має високі прибутки.

Саме ці зиски можуть бути основним джерелом оптимізму на біржах і високих цін на акції. Виявилося, що великі компанії найбільш успішно протиставляться рецесійним тенденціями внутрішньою раціоналізацією коштів виробництва. Тож, не зважаючи на дуже низький рівень продукції авт. на 40% нижчий за січень 1960 року, на дальшу редукцію (2%) виробництва сталі, що є безпосереднім наслідком несприятливої коньюнктури для автової промисловости, та відносно високе безробіття, — є дуже поважні вигляди на скоре поліпшення ринкового положення.

Ширoкозакроєні пляни нової адміністрації, спрямовані на ліквідацію рецесії, також великою мірою підсилюють надії підприємців на економічне піднесення. Це і є другим фактором, що вияснює великий волюмен трансакцій на біржах, високі ціни акцій і великі зиски з операцій. Біржа проявляє найбільшу силу в так званих консервативних інвестиціях — пенсійних, будівельних і в фондах великих корпорацій. Психічна настанова осіб, заінтересованих у біржових операціях, добра.

Оптимізм капіталового світу не захитала і посилена урядова акція проти монополій, у висліді якої засуджено і ув'язнено цілий ряд визначних американських віце - президентів великих корпорацій, промисловців і підприємців. Досі антимонопольні закони стосовано лише до підприємств, як правних осіб, але тепер уже створено прецеденс відповідальности фізичних осіб, що стоять у проводі підприємств, компаній і корпорацій. Покарання цих відповідальних та високопоставлених осіб прийшло у висліді монопольного встановлювання ними високих цін із шкодою для інтересів споживача і держави. Цей новий леґальний прецеденс до деякої міри стоїть у зв'язку з урядовими антирецесійними заходами. А саме — існує економічна теорія, згідно з якою монопольне встановлювання (фіксування) цін підсилює коньюнктурні коливання. Між іншими і відомий англійський економіст Кейнс заступав цей погляд, хоч він не є загальноприйнятий. Може демократична адміністрація в це й вірить, але нам таки здається, що арештування кількох діячів великих компаній має більше суспільно-харитативне (оборона інтересів споживача), як економічно-господарська стабілізація) значення.

Найбільш дошкульною проблемою існуючої рецесії є, безсумніву, безробіття, і знов же таки його характер більше суспільно - харитативний, як господарський. Іде передусім про можливість прожитку для тих мільйонів людей, що тимчасово втратили заробіток, а потім щойно приходить питання впливу безробіття на цілість економічного життя. Робітничі спілки, які заступають інтереси робітників, висувають категоричні домагання негайної урядової розв'язки проблеми безробіття. Вони домагаються скорочення годин праці, щоб можна було більше людей затруднити, підвищення платень, довших вакацій і пересунення пенсійного віку із 65-го року життя до 60-го. Секретар праці Голдберг відкинув деякі точки цих домагань, а зокрема точку про скорочення тижня праці, мовляв, не час тепер про це говорити, бо важливішим є забезпечення можливости самої праці.

Здається, одначе, що проблеми безробіття не вдасться так скоро розв'язати. І навіть при поліпшенні стану економічного життя ЗДА ще довго сотки тисяч людей не матимуть праці у висліді внутрішньої раціоналізації підприємств, механізації та автоматизації. І вину в цьому великою мірою поносять робітничі спілки, які, щораз вище підганяючи рівень платень, змушують власників підприємств з поміччю автоматизації зменшувати кошти виробництва.

М. Ч.

ВИЙШЛА ДІВЧИНА В САД

Розгулялась метіль,
завиває, співа.
Чарівниця - зима
сипле сніг з рукава.
Вийшла дівчина в сад, —
в білім мареві світ . . .
— Ох, невже не найде
милий путь до воріт . .
Не журись. Не було
ще такого в житті,
Щоб зима замела
для побачень путі.
. . . Сива шапка в снігу
і за коміром сніг.
Тільки в карих очах
жаром жевріє сміх.
Руки дівчини взяв
у долоні свої,
І здалося обом:
десь дзвенять солов'ї . .
А, як вдвох лиш на мить
зупинились в саду, —
Потонуло село
в яблуневім цвіту . . .

ОЛЬГА МАРУНИЧ

ЯК ЇСТИ КУКУРУДЗУ ПАЛИЧКАМИ?

Париж. — У Варшаві, яка вважається за найбільш вільнодумну і найбільш дотепну з усіх червоних столиць, курсує такий новий анекдот:

— Що є вершком розважности сучасного комуніста? — Їсти кукурудзу паличками . . .

Тобто — сполучити Москву і Пейпінґ без огляду на їхні ідеологічно - тактичні розходження. В офіційних промовах та резолюціях це вдається, але на практиці приходиться комуністам важче. Доказом цього може бути чергова криза у французькій компартії, яка займає чи не найбільше місця на сторінках паризької преси.

Роше - Вальдек, головний керманич кадрів французької компартії, легко визначив лінію:

„Компартія мусить бути одночасно твердою в своїх принципах і гнучкою та відважною в тактиці. В ідеологічному й політичному відношенні це вимагає невтомної боротьби проти ревізіонізму й опортунізму, проти сектярства й догматизму".

Ось типова сибілінська фраза комуністичної пропаґанди. Що ж уважається сьогодні за опортунізм, що за сектярство, що за догматизм? Ясно тільки, що означає ревізіонізм, то не дуже. В практиці французької компартії виявляється, що на хрущовській генеральній лінії дуже важко втриматися.

В суті речі криза у французькій компартії почалася в 1956 р., після „історичного" з'їзду в Москві, на якому Хрущов „розоблачив" Сталіна. Тоді вже викликало велике замішання ствердження, що за Сталіна компартія СССР, на яку орієнтувалися всі інші компартії — зійшла була з правильної лінії.

Мадярська криза підсилила у французькій компартії внутрішній фермент, а згодом прихід до влади де Ґоля викликав уже в ній повне замішання: керівництво в якійсь мірі було за його прихід, але одночасно наказувало мобілізуватись для його скинення. Згодом альжирська справа викликала нове замішання: треба було виступати за самостійність Альжиру, потім — за наказ Хрущова — треба було прийти до самовизначення (лінія де Ґоля), а потім — знову кидатися на новий льозунґ: переговори з повстанцями.

В СССР у таких справах кожний чекає, доки появиться директива в офіціозі. У Франції на фабриках, на зборах чи в приватних розмовах треба відразу дати відповідь. При всій своїй розтріпаності, французи таки мають у собі щось з декартівської логіки, і коли хтось раз щось сказав, завтра, при черговій склянці вина, йому це пригадають. Тут круті повороти не минають безкарно.

Не будемо заглиблюватися в минуле, навіть в недавнє. Для характеристики сучасної кризи у французькій компартії візьмемо за приклад, так би мовити, її безпосередню причину.

У змаганнях за мир в Альжирі низові комуністичні клітини вважали за необхідне підтримати в жовтні минулого року демонстрації студентів, які домагалися припинення війни. Але компартія дивиться не на ідеологію, а на безпосередню користь. І ЦК вирішив, що не слід цих демонстрацій підтримувати, бо вони нічого не дадуть. Це дуже дошкульно вдарило по середовищу студентів і інтелектуалів, в якому комуністів почали вважати за зрадників, що накликають виступати проти війни, а самі на демонстрацію не йдуть, — мовляв, — нехай іншим поліція розбиває лоби.

Льоран Касанова, відповідальний у ЦК за фронт інтелектуалів і студентів, виступив з гострою критикою Моріса Тореза, вважаючи помилкою таке поступовання, яке відштовхує десятки тисяч студентів від комунізму.

Керманич партійних кадрів, М. Сервен, також зайшов у конфлікт з ЦК, вважаючи, що з тими кадрами може дискутувати питання боротьби проти ґолізму. Сервен вважав і вважає, що для боротьби з ґеґолізмом, в якому компартія бачить зародок фашизму, треба дійти до єдности з лівицею. Союзників у цій боротьбі треба шукати скрізь, навіть між ґолістами, бо „не всі ґолісти є ставленцями капіталу", а найголовніший його прогріх був у тому, що він не визнає однозгідности капіталістів і вважає, що у виборі союзників треба перебирати між ґолістами, а не відкидати їх „ан бльок".

І Касанова і Сервен висловили свої думки на багатолюдних зборах, а також в різних комуністичних журналах. При цьому вони заявили, що таким підходом можна підважити ґолізм, якби на це погодився Торез. Але Торез — мовляв — ставши сектярем і догматиком, спиняє розріст компартії.

І тут Торез не міг далі мовчати. Вся сварня зчинилася тоді, коли Торез у грудні минулого року поїхав до Москви отримувати ленінські нагороди. Повернувся він дуже підбадьорений. Не зважаючи на свій вік (61 років), він ще у повній фізичній формі. На нараді в Кремлі, поміж представниками 81 компартії, у відсутності Тольятті, Торез був основною підтримкою Хрущова у його змаганнях з китайцями за першенство. Після цього він не міг стерпіти такої несубординації, і на засіданні ЦК відбулася гаряча дискусія. У висліді її схвалено резолюцію, яка закидає Сервенові й Касанові „сектярство, догматизм і правий ухил".

Далі все пішло, як по писаному: низові клітини дістали зредаґований ЦК рапорт про розходження з вимогою „передискутувати" ту справу і „висловитися". Нема сумніву, що кожна клітина схвалить лінію ЦК, бож ніхто з низового членства не має змоги вислухати обвинувачених. Залишається тепер чекати, аж поки обвинувачені самі покаються, або їх усунуть з ЦК, як свого часу усунено Марті. Тоді ще постане питання: чи виступлять вони з компартії, як виступив Марті з товаришами, чи приймуть кару й шукатимуть реґабілітації.

Сьогодні важко передбачити розвиток подій. Можливе і каяття, і поставлення чола. Моріс Торез уже 30 років веде компартію і за цей час здушив понад десяток криз. Здушить і тепер. Але хоч французька компартія і є нині у Франції найкраще зорганізованою партією, не можна сказати, що кризи її не послаблюють. Кризи, що мали місце перед війною і в перших роках, так її підважили, що вона могла б їх не пережити, коли б не німецька окупація і коли б вся протинімецька боротьба Франції не спиралася на співпраці „капіталістів" з комуністами так, як спиралася війна проти Німеччини на співпраці західніх союзників з СССР. Це її врятувало. Це її навіть зміцнило, бо широка участь в підпіллі кадрів компартії, при їхній тактиці, дала змогу комуністам багато виграти. Повоєнні помилки де Ґоля також їх зміцнили.

Але дальші кризи, зокрема події в Мадярщині, а ще більше хрущовська „десталінізація", підважили не тільки її впливи в французькому суспільстві, але й самі ідеологічні основи. Та найбільшого удару завдає компартії загальне банкрутство марксизму. Хоч і як кадри затуманені фразами, все ж годі їм не бачити, що робітнича кляса в умовах капіталістичного ладу багатіє, а це рішуче заперечує основи марксизму. Тимчасом у „країні збудованого соціялізму" все ще бракує черевиків і навіть харчів, що ствердив сам Хрущов на останньому пленумі ЦК.

І тут перемога Тореза нікого не поможе!

О. Д-вич

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ПРЕЛАТА ЛЄДОХОВСЬКОГО

У статті п. В. Мудрого „Роля А. Шептицького в громадському житті" надрукованій у „Свободі" в ч. 26 ц. р., є згадка про генерала Єзуїтів Лєдоховського. Це викликало в мене бажання написати про графів Галок - Лєдоховських, а властиво про одного з них, прелата Лєдоховського.

Влітї 1926-го року я проживав в Олумунці на Мораві. Там мав доступ до старовинного Граду, де містилась резиденція архиєпископа моравського, тоді Причана. Там і вдалося мені познайомитись і до якоїсь міри зблизитись з прелатом Лєдоховським. Якось він запровадив нас, кількох українців, до свого приміщення, що було родовим музеєм-архівом роду Галок - Лєдоховських. В першій кімнаті, чи скорше залі, прелат показав нам на широкому полотні генеалогічне дерево, в основі якого лежав рід руських бояр — Галок. Вище представники цього роду вже мали титули польських графів і називались Галками - Лєдоховськими. Рід усе розростався і початкове „Галки" відпало, а залишилось тільки Лєдоховські.

В розмові виявилось, що граф прелат Лєдоховський, який досконало володів кількома мовами, не знав, що то значить слово „галка". Для пояснення довелось пригадати латинське слово Colaeus і показати через вікно тих галок, що літали над Градом. „А диви! — сказав по-польськи прелат, — я й досі не знав, що то мої одноіменники гніздяться тут по димарях. Обов'язково, зараз повідомлю моїх родичів про це відкриття, нехай і вони знають про наше походження" — додав прелат жартом.

Серед залі стояла довга вітрина з різними родовими документами та листами, а між ними для нас найцікавіше: власноручний лист гетьмана Ів. Мазепи до одного з графів Лєдоховських, писаний тодішньою канцелярською мовою. Прелат дав мені дозвіл сфотографувати того листа, але, за браком свого апарату, я ту справу все відкладав та так і не виконав.

Стіни всіх кімнат були обвішані портретами роду Лєдоховських. Прелат відхилив тяжкі дубові двері одної з кімнат і показав нам своє скромне приміщення.

Тоді, в 1926 році, прелатові Лєдоховському було, може, яких п'ятдесят років. Мав він симпатичне обличчя інтелігента, а своєю високою постаттю скорше показував на українця - степовика, як на графа - поляка. До речі ска-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ

ДОВГОЖДАННИЙ „ПІДЖАК"

Про цей прикрий епізод ось що розповідає кореспондент „Радянської України":

„Подружжя Герасимчуки вирішило пошити синові - підліткові піджак. На родинній нараді ухвалили: нового матеріялу не купувати, а використати батьківське пальто.

Замовлення зробили в державній майстерні ч. 6. Там його прийняли і оформили. Пальто розпороли, куски покраяли і передали майстрові. Заходився він шити. Шив місяць, шив другий і нараз переконався, що „матеріял не дасться в руки".

Узявся до Герасимчукового пальта другий майстер, третій . . .

Так минув рік.

Не витримав Герасимчук, явився до майстерні, сказав директорові:

— Чи не можна б якось швидше. Адже хлопчина росте.

До скарги замовця поставилися з належною увагою. Піджак знову пустили в роботу.

І так минув ще рік.

З'явився якось Герасимчук до майстерні і каже:

— Можете міряти тепер на мені. Син уже до мене доріс.

Піджак приміряли.

Минув третій рік.

Прийшла хлопцеві пора військовий обов'язок виконувати. Покликали його до війська.

А піджак? — Він все ще „в роботі", все ще не дасться майстрові в руки".

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (ВУАН)

ШЕВЧЕНКО

Річник 8/9

(1)

Володимир Дорошенко

ЗБІРНИК ПРАЦЬ СЬОМОЇ НАУКОВОЇ ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Київ, Вид-во Академії Наук УРСР, ст. 278 + 2 непум.

Тут насамперед треба згадати довшу статтю Ф. Прийми „Шевченко і поэты „Искры", чомусь написану російською мовою. Тенденція автора показати особливо тісний зв'язок Шевченка з російським революційно - демократичним середовищем у протилежність до українського буржуазного, чи хоча б буржуазно - ліберального табору. Автор зазначає, що в творчості Шевченка останнього періоду „помічається виразний переклик із радикально - демократичними й антиклерикальними тенденціями й тематикою „Искры". Ф. Прийма робить, між іншим, цікаву заввагу, що приспів „Алилуя" у Шевченковому „Гімні чернечому" навіяний таким самим приспівом з надгробних пісень св. Іоанна Дамаскина, переклад яких містила „Домашняя Беседа" Аскоченского.

Тут до речі буде нагадати заввагу Ю. Івакина, що поезія „Тим неситим очам" з 1860 р. навіяна віршем чільного поети „Искры" В. Курочкіна „Для великих земли" з 1856 р. — Івакин Ю. „Т. Г. Шевченко й В. Курочкин" (див. „Советская Украина, 1957, № 6, ст. 162 - 165).

С. Кирилюк у статті „Шевченко і слов'янські народи" доводить, що думки Шевченка не мали нічого спільного ні з російським слов'янофільством, ні з реакційним панславізмом, а виявлялися в ідеї братерства й єдности всіх слов'янських народів, — ідеї, що в його часі набирала революційного характеру. Автор стежить за взаєминами Шевченка з поляками й чехами та спиняється над перекладами його поезій на різні слов'янські мови. Не вносячи нічого нового й оригінального, стаття Кирилюка має свою вартість для совєтського читача, мало ознайомленого з порушуваними в ній фактами.

Про вплив Шевченкової поезії на білоруських поетів, зокрема на Якуба Коласа, говорить О. Нікітіна-Фокіна у статті „Шевченко і Якуб Колас", про стосунки Шевченка з уральськими козаками та погляди на них поета читаємо в статті Ю. Литовченка „Шевченко про уральських козаків". М. Гордійчук у статті „Шевченко і російська музика" інформує про твори російських композиторів на теми Шевченкових поезій як давніших (Мусорґського, Сєрова, Чайковського, Рахманінова та ін.), так і радянських.

На тему культу поета дали статті М. Кибальчич „Вшанування пам'яті Шевченка у Петербурзі 1861 р. і в Кракові 1914 р" та В. Костенко „До історії могили Шевченка". У цій останній автор за книгою відвідувань могили знайомить із записами в ній за роки 1904 - 1916.

Дві статті присвячені впливові Шевченкових творів на пізніших українських письменників: Л. Ленюк „Старицький і Шевченко" та В. Марцинкевич „Шевченко і західно-українська революційна література 20 - 30-их років". Остання стаття спрямована проти „націоналістичної преси Західньої України", яка, за словами автора, „відзначаючи роковини поета, перекручувала соціяльну спрямованість поета".

Окремо стоїть стаття П. Фолі „Деякі проблеми біографії Шевченка у відображенні радянської прози". Фоля розглядає і оцінює твори — поетичні, драматичні і прозові, присвячені біографії Шевченка: С. Васильченка, О. Іваненка, І. Батя й О. Дейча та Б. Вадецького.

Збірник замикають „Матеріяли до бібліографії Шевченкіяни за 1957 р.", що їх призбирав Ф. Сарана. Слід зазначити, що в рубриці „Т. Г. Шевченко за рубежем" Сарана подав писання тільки авторів сателітних країн.

БАЛТИМОРСЬКА ХРОНІКА

Український Конгресовий Комітет Америки, відділ у Балтиморі, провадить освідомлюючу і політичну акцію серед місцевого громадянства. Дякуючи співпраці місцевих громадських організацій, політичних, харитативних і поодиноких громадян, під патронатом УККА, освідомлююча праця набрала великого розмаху. Улаштовано свята: Шевченка, Листопадового Зриву, 22-го Січня та багато інших всегромадського характеру імпрез для себе і чужинців. 10 років цієї мозольної й наполегливої праці проробило велику освідомлюючу роботу серед своїх і чужинців. УККА в Балтиморі дякує Організаціям і Громадянам за жертвенну працю в нашій громаді, яка є духовим зв'язком з нашою поневоленою Батьківщиною.

Політична діяльність нашого відділу УККА базується на збиранні Національного Фонду. Праця в цьому аспекті виказує певні успіхи. Чому говорю „певні" а не повні успіхи? Успіх у збиранні Національного Фонду не є повним, бо не всі наші громадяни якслід трактують цю таку поважну справу. На жаль, велика частина нашого громадянства є інертна і хотяй приходить на імпрези, чим виявляє свій патріотизм, то жалує відложити 20 центів на тиждень, щоб дати $10 на Національний Фонд. Місцевий відділ і Централя УККА мають надію, що ці наші громадяни, які до цього часу не платили або перервали платити до Національного Фонду, зрозуміють свою помилку й стануть активними співучасниками спільної нам всім цілі, до якої прямує УККА.

20 листопада 1960 року, заходом місцевого відділу УККА, відбулося політичне віче на якому промовляв ред. В. Душник. Прелеґент представив і насвітлив вичерпно усі дії й політичну акцію Централі УККА. Громадянство почуло з уст нашого визначного діяча деталі політичної акції нашої централі та її поодиноких діячів на терені ЗДА та Об'єднаних Націй. Відділ УККА в Балтиморі складає щиру подяку від себе і громадянства Прелеґентові за цінні інформації.

По доповіді ред. В. Душник роздав Ювілейні Грамоти з нагоди 20-ліття УККА і 10-ліття Національного Фонду. 46 громадян і 11 організацій отримали Ювілейні Грамоти. В 10-ліття Нац. Фонду на особливе відзначення заслуговують панство Теодор і Анна Чорнії, котрі вплатили за 10 років $395. Треба підчеркнути, що велика жертвенність панства Чорніїв є записана не тільки в УККА. Вони є ктиторами місцевої церкви, Духовної Семінарії та щедрим жертводавцем наукової установи НТШ, та багатьох інших громадсько-харитативних установ. Про працю в громаді, церкві і на харитативному полі цієї шляхетної родини не приходиться говорити, бо вона є неоцінена. Нехай цих тонкілька скромних р'ядків буде подякою й признанням для все скромних, а таких гідних прикладу громадян.

22 січня заходом місцевого відділу УККА наша громада святкувала Свято Соборности. Цього року Січневі Роковини припали у нас саме в день цієї великої для нас незабутньої дати. Тиждень до 22 січня, делеґація наших громадських діячів, під проводом о. Солові і місцевого голови УККА п. Т. Царика, відвідала губернатора Мериленду п. Дж. М. Тоза і мейора міста Балтимор п. Грейді. Авдієнція випала величаво і мала офіційний характер. Як губернатор, так і мейор прийняли нашу делеґацію в залі прийнять перед американським і українським прапорами. В промові до української делеґації, обидва достойники заявили, що як попередніх років, так й цього року, вони проголошують день 22 Січня „Українським Днем" в Мериленді і Балтиморі, і що вони видадуть урядові проклямації з нагоди Української Державности та Соборности. Ці проклямації були прочитані на нашій академії учнями середньої школи: Анною Олексюк й Іваном Марковським. УККА в Балтиморі під проводом теперішнього голови п. Т. Царика вив'язався з акції пропаґування української політики прекрасно, бо місцеві урядові чинники беруть участь в нашій політичній акції. Не менше важним є те, що наше громадянство прибуло масово на академію і засвідчило невмиручість січневого ідеалу. Присутній на цьому святі конґресмен Едвард А. Ґармац, щирий приятель українців, був захоплений академією та великою кількістю наших громадян.

Гість виголосив промову, в якій виявив обізнаність з нашою політичною проблематикою і героїчним змаганням до волі. Московська тиранія не може зломити борби українського народу, ані засланнями, ані тюрмами, ані таборами примусових робіт в сибірських тайгах. Правда та справедливість мусять побідити і український нарід буде вільний, — закінчив свою промову конґресмен Ґармац.

Другий промовець ред. А. Драган виголосив промову в якій представив героїчну боротьбу українського народу за своє передрішення в 1918-ому році на тлі міжнародньої політичної ситуації. Резолюції базовані на акті 22 Січня, відчитав п. І. Малко, і вони будуть внесені до конґресового рекорду.

Голова УККА п. Т. Царик, відкриваючи свято, підкреслив живучість ідеалу 22 Січня, та тяглість боротьби за принцип, голошений 4-им Універсалом. Говорячи добірною англійською мовою, п. голова привітав конґресмена, гостей і громадянство.

До звеличання свята причинилися такі виконавці програми: добірний мішаний хор під мистецькою диригентурою п. проф. Сенюти, панна О. Лучишин гарно відспівала американський гимн. Панна О. Мацюрак відіграла по мистецьки фортепіянове сольо „Романс", а панна І. Притула віддеклямувала „Дзвони в Україні".

Свято започатковано і закінчено молитвами, які провели о. Петро Мельничук і о. А. Ілінський.

В. Татчин

Свято в честь Митр. Андрея Шептицького і благословення будинку „Рідної Школи" в Ню Гейвені

11 грудня українська Ню-гейвенська громада вшанувала пам'ять Митрополита Андрея Шептицького, патрона школи українознавства „Рідна Школа", і заразом святкувала радісну подію довершення будови і посвячення будинку тієї ж школи. Потреба такого будинку відчувалася від довшого часу, а в останньому шкільному році школа була змушена шукати приміщення у винаймлених залах. Завдяки енергійним заходам Управи „Рідної Школи" під головуванням п. Богдана Снігуровича та утвореного в тій цілі Будівельного Комітету з головою п. Олександром Гладким, жертвенній поставі громадянства та посвяті цілого ряду одиниць, які часто опускали свою платну працю і йшли помагати при будові, повстав протягом 3-ох місяців новий шкільний будинок. Працю при будові виконано в більшості безплатно, силами своїх людей. На горі є дві клясові кімнати і одна на бібліотеку, а внизу заля для імпрез. Приміщення вигідні, ясні і уряджені модерно, відповідно до шкільних приписів. Там наші діти відчуватимуть, що вони „в своїй хаті", яка не є гірша від інших.

Свято започатковано Богослуженнями в намірені школи в українських церквах обох віровизнань. Акту благословення доконав о. Степан Чомко, парох греко-католицької церкви і о. Леонід Долинський, парох православної церкви. Оба отці склали „Рідній Школі" побажання якнайкращих успіхів. Відтак відбулося свято в честь Митрополита Андрея Шептицького, яке відкрив голова Т-ва „Рідна Школа", п. Богдан Снігурович. Реферат про Митрополита, як провідну постать новітньої історії, виголосив д-р Михайло Снігурович. На мистецьку частину зложилися деклямації учнів Романа Дубецького, Юрія Лисяка, Лідії Хоми і Тамари Ісхат, співи хору „Рідної Школи" під диригентурою Мирослава Палидовича з фортепіяновим супроводом Зірки Снігурович скрипкове сольо учня Могдана Бойка з фортепіяновим супроводом Л. Бойко та фортепіянові соля Діяни і Надії Карпі, Романа Гіни і Христі Лукомської.

По святі відбувся бенкет, уряджений головно заходами п-ва П. Хомів, який за товариською гутіркою і привітальними промовами представників організацій, протягнувся до пізнього вечора. Гостем на святі був представник Шкільної Ради при УККА п. д-р Іван Рудакевич, який звернув увагу на те, що Ню Гейвен це перша наша громада, яка вибудувала окремий будинок для своєї школи українознавства.

2. Поминки в четверту річницю смерти бл. п. Василя Шмати і першу річницю смерти бл. п. д-р Юліяна Грабовича, діячів і голов Товариства „Рідна Школа", відбулися в суботу 17 грудня жалібними сходинами. Спогад про покійних, їх діяльність і ідеї виголосив інж. Віктор Омельченко, закликаючи молодь піти їхніми слідами в праці для добра народу. В неділю 18 грудня відбулося поминальне Богослуження за їх душі в греко-католицькій церкві.

3. Гостина св. Миколая. 18 грудня відбулося шкільне свято — гостина св. Миколая. Сценічна дія була приготована панею В. Стрийською, під час якої святий Миколай роздав дарунки чемним дітям.

Р. М.

● Роберт Грейвс, англійський поет і повістяр, став професором поетики на Оксфордському університеті. За прадавнім звичаєм тамошнього професора поетики вибірають що чотири роки всі ті, що дістали були в Оксфорді ступінь „мастера мистецтва". Грейвс дістав 329 голосів. Після нього найбільше — 117 — голосів дістала Гелен Гарднер. Всіх голосів віддано 658.

● У Парижі на судовій розправі проти французьких націоналістів з Альжиру, ворохобників з січня 1960 року, прокуратор зажадав 20 років в'язниці для колишнього посла французького парляменту з Альжиру, лідера тамошньої націоналістичної молоді, П'єра Ляґайлярда, і кари досмертної в'язниці для лідера скрайньої французької націоналістичної організації в Альжирі Роберта Мартеля. Обидвох судять під їх неприявність, бо вони — в ході процесу — втекли до Еспанії, де й тепер перебувають.

● Виставка мистців Сергія Литвиненка і Віктора Цимбала, що її відкриття відбулося в неділю, дня 19-го лютого ц. р. в Українському Інституті Америки 2 Іст 79 Стріт, доступна для оглядання кожного дня від год. 1-ої до год. 7-ої вечора.

ПРО ПРЕЛАТА ЛЕДОХОВСЬКОГО

(Продовження зі стор. 2)

зати, в розмові попросив говорити до нього по-українському. „Нехай, мовляв, хоч почую, як звучить рідна мова моїх предків. Чого не зрозумію, попрошу пояснити".

Звичайно, нас цікавило, як воно так сталося, що він — граф, поляк, прелат — опинився з своїм родовим музеєм на Мораві, в Оломунці. До того Ледоховський підійшов здалека. „В нашому роді, — почав він, — є такий прадавній заповіт, що один із роду ге мусить бути духовником, на якого покладається ведення, догляд і доповнення нашого родового музей-архіву. Оце й мені припало це почесне діло вести аж до смерти. Музей - архів, де б я не перебував, мусить бути при мені. З волі найсвятішого Отця (Папи) я перебував у Ватикані. Потім Найсвятіший призначив мене своїм представником ось сюди, до його високопреосвященства Причана. Я заявив, що це призначення можу прийняти тільки при тій мозі, коли на Граді Оломунцькому знайдеться приміщення для оцього нашого родового музею-архіву. Мою вимогу, як бачите, задоволено. Як довго я тут залишатимусь — не знаю, не від мене це залежить". Потім прелат ще додав, що по ньому цей музей перебере син його брата, молодий ксьондз, який перебував тоді при Ватикані. Чи не той духовник Ледоховський, якого іноді згадується в пресі.

В одній з чергових зустрічей з прелатом Ледоховським я повів розмову так, щоб довідатись, чи нема в нього бажання привернути старе ро... якого іноді згадується впресі. ...и до народу, з якого рід його походить. Прелат зідхнув і відповів: „Мабуть, уже ні. Запізно. Ми, Галки - Ледоховські, протягом віків так заглибились і зрослись з польськістю, що з нас уже не вийшли б добрі українці. Сам же я до смерти не забуду, від якого птаха запозичено наше перше родове прізвище, і нашим українцям старатимусь по змозі допомагати".

Чи зберігся той музей-архів графів Ледоховських з листом нашого гетьмана Ів. Мазепи від нацистської, а потім большевицької напасти в Граді Оломунцькім?

Ф. Мелешко

З НАШИХ БУДНІВ

ПО КАРНАВАЛІ

Карнавал, карнавал, та й уже по карнавалі! Нарікає молодша ґенерація і старше парубоцтво, що в цьому році були короткі м'ясниці: одні не мали коли натанцюватися досхочу, другі не мали часу оженитись... М'ясниці справді були дещо закороткі, коли зважити, що в мин. неділю вже почався св. Постонько. Чашу гіркости сповнила капосна погода, якої не пам'ятають анали Метрополії! Щось неначе саме небо заприсяглося проти наших забав і футбольних матчів. Розпоролися небесні міхи а з них посипались шторми, хуґи, сніговії, що завалили не один баль та принесли нашим патріотичним установам не одну сотню дolярів дефіциту.

Кажуть, у Филаделфії випали були такі сніги, що наш славний футболіст або „футбольний принц" — за словами одного щоденника, Михайло Нога, ледве зашкандибав до шлюбу до церкви на Френкліні, а деякі весільні гості з північних районів ще й досі, кажуть, не заїхали додому...

Та що тут говорити про наші скитальські балі чи весільні оказії, коли стихійні сили природи малощо не попсували Інавґураційний Баль у Вашинґтоні! Погода була собача в той пам'ятний, історичний день 20-го січня, і хоч я сам республіканських переконань, проте жаль мені було дивитися на президента Кеннеді, коли він, під час заприсяження, стояв на трибуні тільки в „шлюсроку" і дриготів від холоду. А не випадало йому одягати кожушка або такого теплого светера, як носить пан президент Дмитро Галичин, бо ж він, президент Кеннеді, служив колись при Нейві і ще з того часу тримається по-штрамацьки, як покійний капітан Шрамченко.

І я зовсім поділяю думку цих достойних пп. сенаторів, які пропонують пересунути дату інавґурації на трошки теплішу пору року. Якби так хтось питав у мене поради, то я був би навіть за те, щоб цю урочистість перенести аж на 4-го Джулая, тобто обігнати два державні свята за один кошт, сполучивши його ще й з третім — відкриттям вакаційного сезону на Союзівці.

Та все це, покищо, пісня майбутнього; поживем — побачим, як воно вийде за чотири роки. Облишмо всі „троблі", зв'язані з президентурою п. Кеннеді, п. Романові Мариновичеві, який уділяє новому президентові порад і вказівок майже на кожній своїй радіопередачі, самі ж зараз таки на початку Посту приступім до св. Сповіді, щоб із серцем чистим і душею непорочною вшанувати 100-річчя смерти нашого Генія, в наступному місяці березні припадаюче. Цьогорічні ж м'ясниці закінчимо учтиво, коли підемо в цю неділю до Джуньйор Гайскул на свню „Б" на Концерт Колядок і Щедрівок, що його дають для нас дорогі гості з Джерзі Сити — Українська Духова Оркестра „Сурма", під батутою п. Івана Драгана. Підемо, щоб почути ще раз у цьому році „Бог Предвічний", бо вже вкоротці треба буде співати „Христос Воскрес".

Ікер

Де Ґоль переговорюватиме з арабами

Туніс. — Речник закордонно-революційного уряду альжирських арабів заявив вперше офіційно, що французький уряд і тимчасовий уряд Альжиру рішили вступити в безпосередні переговори. Одначе він відмовився сказати, коли вони почнуться і який буде склад делеґації від альжирського Національного фронту визволення, який від шістьох років веде в Альжирі партизанську війну проти Франції. За газетними повідомленнями французи й альжирські араби погодились переговорювати спершу тайно і конспіраційно та офіційно проголосити переговори щойно тоді, коли вони вирішать справу припинення в Альжирі воєнних дій.

Прощання заслуженого диригента в Шикаґо

(Проф. Гр. І. Барабаш з Ши-каґо і його 36-літня праця)

Одною із прикметних і не забутніх постатей старої ґвардії української еміґрації Шикаґо без сумніву є і буде постать довголітнього диреґента духових оркестр у шикаґських школах, вихованика цілого ряду музикантів а тої і диригентів, композитора проф. Григорія І. Барабаша що його недавно в грудні м. року і в січні цього року величаво прощали педагогічні і громадські кола нашого міста.

Проф. І. Г. Барабаш

Прощали його за 36літню музично-виховну працю (у Райт Джуньйор коледж і Гаррісон Гай Скул) святочним концертом з участю американських педагогів і молоді, бувших і теперішніх учнів капітана Барабаша, а між ними десятка ним вишколених диригентів духових оркестр при шикаґських школах м. іншим славний Бенні Ґудман, колишній учень професора. В перших днях січня понад 200 гостей колишніх учнів та товаришів праці, громадян і кол музичного і педагогічного світу, між ними і кільканадцять старо-еміґрантських українців прощали відхід свого проф. Барабаша від активної музично-педагогічної праці урочистим бенкетом в готелі Шератон, де вручено йому теж гарний і дорогий дарунок на пам'ятку. Це було тепле й зворушливе прощання людини, що прибувши сюди із „старого краю" самітнім 16-літнім юнаком, сама власною важкою працею здобула собі освіту, а згодом дальшою впертою послідовною працею дійшла до становища вчителя, композитора, диригента, голови музичних товариств і заслуженого діяча музичної культури. Для прикладу, ким є для м. Шикаґо кап. Барабаш, вистачить назвати такий факт, що саме під його керівництвом духова оркестра Гаррісон Гай Скул (де він сам вчився, а потім 16 літ працював) тричі здобула першість в змаганнях з іншими оркестрами Америки.

Але попри фахову педагогічну працю в школах Шикаґо проф. Барабаш брав активну участь в українськім громадськім житті. Так, капітана Григорія І. Барабаша, диригента кол. духової оркестри СУМА, а тепер св. Миколая одного з тих нечисленних українських еміґрантів старшої ґенерації, що знайшов з нами, молодими еміґрантами спільну мову і до спільної ж став праці, знають усі: знає його старше громадянство, знає молодь шкіл, знають десятки і сотні його колишніх і теперішніх учнів. Під вмілою, досвідченою рукою цього вчителя і невтомного популяризатора духових оркестр у Шикаґо вишколились три українські ансамблі духової оркестри (першою була учнівська оркестра при школі св. о. Миколая в 1925 р.), іхні прилюдні виступи-концерти спопуляризували українську справу не менше від політичних меморіялів чи брошур. В доказ признання за його віддану працю на відтинку молоді Українська Молодеча Рада в Шикаґо, відзначаючи в лютому ц. р. свої то перші роковини, відзначила нагородою і почесною грамотою, побіч нашого поета Романа Завадовича, власне і його Григорія І. Барабаша, як виховника-вчителя і патріота основоположника АРТ-Клюбу, першого голову Українсько-Американського Товариства Професіоналістів у ЗДА.

І хоч проф. Барабаш зійшов із сцени своєї фахово-зарібкової праці, він продовжує своє диригентське діло. Під його вмілою рукою продовжує вишколюватись духова оркестра ім. св. Миколая, яка є невід'ємним майже артибутом усіх наших національних імпрез м. Шикаґо.

Бажаємо йому кріпкого здоров'я і дальших успіхів у його улюбленій праці.

М. С.

Д-р Вайт твердить, що серцеві недуги мають свій початок у дитинстві і в юнацтві

Ню Йорк. — Відомий в цілому світі спеціяліст від серцевих недуг, д-р Пол Дадлі Вайт, який лікував президента Айзенгавера, промовляючи до 500 студентів медицини в Нюйоркському університеті, твердив, що серцеві недуги старших людей сягають до дитинства і молодечого віку. Він казав, що це своє твердження основує на дослідах 350-ох пацієнтів у віці до 25 років в Бостоні в Массачусетському головному шпиталі. Ні один із цих молодих пацієнтів „не мав ніжних коронарних артерій", це значить, що ні в одного пацієнта не були артерії без холестеролю, який блькує приплив крови до серця і спричиняє серцеві атаки. „Такий стан є невідомий з інших державах, — казав д-р Вайт, але в цій країні у віці 20-ох років ефекти холестеролю є вже готові". Д-р Вайт твердив, що сама дієта не поможе, бо тут треба ще фізичних вправ та якнайбільше руху, а цього бракує американській молоді, що їздить автами. Нюйоркський університет відзначив д-ра П. Вайта своєю Медалею за заслуги для медицини.

● Нікіта Хрущов у своїй промові в столиці Грузії Тбілісі прославляв — совєтські одяги. Він впевняв, що у своїх подорожах по закордонові бачив людей зодягнених в одяги різної продукції, але — мовляв — підсовєтські люди не мають чого соромитись, бо совєтські одяги не гірші американських і інших із „гнилого капіталістичного Заходу".